

TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta)

2010. gada 25. martā*

Lieta C-392/08

par prasību sakarā ar valsts pienākumu neizpildi atbilstoši EKL 226. pantam, ko 2008. gada 9. septembrī cēla

Eiropas Komisija, ko pārstāv S. Pardo Kintiljana [*S. Pardo Quintillán*] un A. Siposs [*A. Sipos*], pārstāvji, kas norādīja adresi Luksemburgā,

prasītāja,

pret

Spānijas Karalisti, ko pārstāv B. Plasa Krusa [*B. Plaza Cruz*], pārstāve, kas norādīja adresi Luksemburgā,

atbildētāja.

* Tiesvedības valoda — spāņu.

TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], tiesneši R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*], E. Juhāss [*E. Juhász*], T. fon Danvics [*T. von Danwitz*] un D. Švābi [*D. Šváby*] (referents),

ģenerālvokāte J. Kokote [*J. Kokott*],
sekretārs R. Grass [*R. Grass*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

noklausījusies ģenerālvokātes secinājumus 2009. gada 10. decembra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Prasības pieteikumā Eiropas Komisija lūdz Tiesu atzīt, ka, neizstrādājot ārējos operatīvās rīcības plānus visiem uzņēmumiem, kuriem ir piemērojams Padomes 1996. gada 9. decembra Direktīvas 96/82/EK par tādu smagu nelaiemes gadījumu briesmu pārziņāšanu, kuros iesaistītas bīstamas vielas (OV 1997, L 10, 13. lpp.), 9. pants, Spānijas Karaliste nav izpildījusi šīs direktīvas 11. panta 1. punkta c) apakšpunktā paredzētos pienākumus.

Atbilstošās tiesību normas

- 2 Atbilstoši Direktīvas 96/82 1. pantam tās mērķis ir novērst smagus nelaimes gadījumus, kas saistīti ar bīstamām vielām, kā arī mazināt šādu nelaimes gadījumu seku ietekmi uz cilvēkiem un vidi, lai visā Eiropas Kopienā konsekventi un efektīvi nodrošinātu augsta līmeņa aizsardzību.

- 3 Direktīvas 96/82 11. pantā ir noteikts:

“1. Dalībvalstis nodrošina to, ka attiecībā uz visiem uzņēmumiem, uz kuriem attiecas 9. pants,

- a) vadītājs izstrādā iekšējo operatīvās rīcības plānu, kurā norādīti pasākumi, kas veicami uzņēmumā,

— attiecībā uz jauniem uzņēmumiem — pirms ekspluatācijas sākšanas,

— attiecībā uz jau pastāvošiem uzņēmumiem, kuriem iepriekš nav piemērota [Padomes 1982. gada 24. jūnija] Direktīva 82/501/EEK [par smagu nelaimes gadījumu briesmām, ko izraisa dažas rūpnieciskas darbības (OV L 230, 1. lpp.)] — trīs gadus pēc 24. panta 1. punktā minētā termiņa,

- attiecībā uz citiem uzņēmumiem — divus gadus pēc 24. panta 1. punktā minētā termiņa;
- b) lai kompetentā iestāde varētu izstrādāt ārējos operatīvās rīcības plānus, vadītājs tai iesniedz vajadzīgo informāciju šādos termiņos:
- attiecībā uz jauniem uzņēmumiem — pirms ekspluatācijas sākšanas,
  - attiecībā uz jau pastāvošiem uzņēmumiem, kuriem iepriekš nav piemērota Direktīva 82/501/EEK — trīs gadus pēc 24. panta 1. punktā minētā termiņa,
  - attiecībā uz citiem uzņēmumiem — divus gadus pēc 24. panta 1. punktā minētā termiņa;
- c) iestādes, ko attiecīgajam mērķim izraudzījušās dalībvalstis, izstrādā ārējo operatīvās rīcības plānu, kurā norādīti ārpus uzņēmuma veicami pasākumi.

2. Operatīvās rīcības plānus izstrādā šādiem mērķiem:

- lai ierobežotu un pārzinātu starpgadījumus, mazinot to sekas un ierobežojot kaitējumu cilvēkiem, videi un īpašumam,

- lai īstenotu pasākumus, kas vajadzīgi cilvēku un vides aizsardzībai pret smagu nelaimes gadījumu sekām,

- lai sniegtu vajadzīgo informāciju sabiedrībai un attiecīgiem reģiona dienestiem vai iestādēm,

- lai pēc smagiem nelaimes gadījumiem nodrošinātu vides atjaunošanu un attīrīšanu.

Operatīvās rīcības plānos iekļauj IV pielikumā prasīto informāciju.

[..]

4. Dalībvalstis nodrošina to, ka vai nu vadītājs vai izraudzītās iestādes [atbilstošos laikposmos bet] ne retāk kā reizi trijos gados iekšējos un ārējos operatīvās rīcības plānus pārskata, pārbauda un vajadzības gadījumā groza un atjauno. Pārskatīšanā ņem vērā attiecīgos uzņēmumos vai attiecīgos avārijas dienestos notiekošās pārmaiņas, jaunas tehniskās zināšanas un zināšanas par rīcību smagu nelaimes gadījumu gadījumos.

[..]”

- 4 Piemērojot Direktīvas 96/82 24. un 25. pantu, dalībvalstīm šīs direktīvas izpildei nepieciešamas normas ir jāpieņem ne vēlāk kā 1999. gada 3. februārī.

Pirmstiesas procedūra

- 5 Uzskatot, ka Spānijas Karaliste nav ievērojusi Direktīvas 96/82 11. panta 1. punkta c) apakšpunktu, Komisija 2007. gada 23. martā uzsāka EKL 226. pantā paredzēto procedūru saistībā ar valsts pienākumu neizpildi, aicinot šo dalībvalsti šajā sakarā paust savu nostāju.
- 6 Ar 2007. gada 12. un 25. jūnija vēstulēm Spānijas iestādes uz Komisijas brīdinājuma vēstuli atbildēja, to informējot par uzņēmumu skaitu, kuriem ir piemērojamas Direktīvas 96/82 normas, un šādu uzņēmumu skaitu, kuriem ir ārējs operatīvās rīcības plāns.
- 7 Konstatējot, ka, ņemot vērā šo informāciju, pastāv uzņēmumi, kuriem šāda plāna nav, Komisija 2007. gada 23. oktobrī izdeva argumentētu atzinumu, ar kuru Spānijas Karaliste tika aicināta divu mēnešu laikā no tā saņemšanas brīža veikt pasākumus, kas ir vajadzīgi šī atzinuma prasību izpildei.
- 8 Ar 2008. gada 10. janvāra vēstuli Spānijas iestādes uz šo atzinumu atbildēja, precizējot, ka no skarto uzņēmumu skaita, kas 2005. gadā esot bijis 238 un 2007. gadā — 280, ārējais operatīvās rīcības plāns esot bijis apstiprināts 186 uzņēmumiem. Turklāt tās

norādīja, ka, lai gan Direktīvas 96/82 11. panta 1. punkta b) apakšpunktā attiecīgo uzņēmumu vadītājiem esot noteikti termiņi, kādos ir jāsniedz kompetentajām iestādēm vajadzīgā informācija, tajā turpretim neesot paredzēts nekāds termiņš, kādā šīm iestādēm ir jāizstrādā ārējie operatīvās rīcības plāni.

- 9 Uzskatot, ka situācija joprojām ir neapmierinoša, Komisija cēla šo prasību.

Par prasību

- 10 Spānijas Karaliste atzīst, ka argumentētajā atzinumā noteiktā termiņa beigās, tas ir, 2007. gada 23. decembrī, 94 uzņēmumiem, kas atrodas tās teritorijā un kuriem ir piemērojams Direktīvas 96/82 9. pants, nebija ticis izstrādāts ārējs operatīvās rīcības plāns.
- 11 Tomēr tā norāda, ka Direktīvas 96/82 11. panta 1. punkta c) apakšpunktā neesot noteikts termiņš, kādā kompetentajām iestādēm ārējie operatīvās rīcības plāni ir jāizstrādā, un ka tām nevarot būt noteikts tāds pats termiņš, kas šīs direktīvas 11. panta 1. punkta a) apakšpunktā iekšējo operatīvās rīcības plānu izstrādei ir paredzēts attiecīgo uzņēmumu vadītājiem. Turklāt tā pakārtoti piebilst, ka, runājot par attiecīgo uzņēmumu zināmu skaitu, Direktīvas 96/82 11. panta 1. punkta b) apakšpunktā paredzētās informācijas iesniegšanas prasības neizpilde no minēto vadītāju puses ārējā operatīvās rīcības plāna neesamību katrā ziņā attaisnojot. Visbeidzot tā norāda, ka 2008. gadā esot tikuši izstrādāti septiņi ārējie operatīvās rīcības plāni.

- 12 Vispirms ir jāatzīmē, ka Direktīvas 96/82 11. panta noteikumi, kuri ir piemērojami uzņēmumiem, kuros atrodas bīstamas vielas lielos daudzumos, veido normu kopumu, kas ir vērsts uz smagu nelaimes gadījumu seku mazināšanas saskaņotas un efektīvu sistēmas nodrošināšanu.
- 13 Ārējo operatīvās rīcības plānu izstrāde tātad ietilpst vairāku posmu procesā, kas, pirmkārt, iekļauj attiecīgo uzņēmumu vadītāju veicamo iekšējo operatīvās rīcības plānu izstrādi un vajadzīgās informācijas iesniegšanu kompetentām iestādēm, otrkārt, minēto ārējo operatīvās rīcības plānu izstrādi, ko veic šīs iestādes, un treškārt, iekšējo un ārējo operatīvās rīcības plānu pārskatīšanu un vajadzības gadījumā grozīšanu un atjaunošanu, ko attiecīgi veic minētie uzņēmumi un minētās iestādes.
- 14 Ir taisnība, ka attiecībā uz pirmo un trešo no šiem posmiem Direktīvas 96/82 11. panta 1. un 4. punktā termiņš nav paredzēts. Tomēr tas, ka ārējo operatīvās rīcības plānu izstrādes termiņš šajā normā nav noteikts tieši, pats par sevi nenozīmē, ka to izstrādes pienākuma izpildei dalībvalstīm nav noteikts nekāds termiņš.
- 15 Ja minēto plānu izstrāde, ko veic kompetentās iestādes, varētu turpināties nenoteikti ilgu laiku, šim pienākumam zustu saturs un ar Direktīvas 96/82 11. pantu ieviestajai aizsardzības sistēmai nebūtu nekādas lietderīgas iedarbības.
- 16 Šajā sakarā ir jāatzīmē, kā tas izriet no Direktīvas 96/82 11. panta 2. punkta, ka iekšējos un ārējos operatīvās rīcības plānus izstrādā it īpaši tāpēc, lai ierobežotu un pārziņātu starpgadījumus, mazinot to sekas un ierobežojot kaitējumu cilvēkiem, videi un īpašumam, un lai īstenotu pasākumus, kas vajadzīgi cilvēku un vides aizsardzībai pret smagu nelaimes gadījumu sekām.

- 17 Turklāt it īpaši no Direktīvas 96/82 IV pielikuma attiecībā uz informāciju, kas ir jāiekļauj operatīvās rīcības plānos, izriet, ka starp iekšējiem un ārējiem operatīvās rīcības plāniem pastāv savstarpēja saistība un to koordinēšana nodrošina Direktīvas 96/82 11. pantā paredzētā mehānisma efektivitāti.
- 18 No tā izriet, ka attiecīgo uzņēmumu vadītāju iesniegtā informācija kompetentām valsts iestādēm ir bez kavēšanās jāizvērtē, lai izstrādātu ārējos operatīvās rīcības plānus.
- 19 Tas it īpaši ir piemērojams noteiktai šīs nepieciešamās informācijas [daļai], kuras īss izmantojamības termiņš var būt pamats uz tās balstīta operatīvās rīcības plāna efektivitātes zudumam. Tas tostarp ir iemesls, kura dēļ dalībvalstīm atbilstoši Direktīvas 96/82 11. panta 4. punktam ir jāizveido sistēma, kas nodrošina, ka iekšējos un ārējos operatīvās rīcības plānus atbilstošos laikposmos, bet ne retāk kā reizi trijos gados pārskata un vajadzības gadījumā groza un atjauno.
- 20 Tādējādi šīs direktīvas 11. panta 1. punkta c) apakšpunktā paredzētā pienākuma izpildes termiņa ritējums principā var sākties tikai minētās informācijas iesniegšanas brīdī.
- 21 Ņemot vērā šos apsvērumus, ir jāsecina, ka Direktīvas 96/82 11. pantā paredzētie ārējie operatīvās rīcības plāni kompetentām iestādēm ir jāizstrādā termiņā, kas, no vienas puses, neapdraud šajā pantā paredzēto normu lietderīgo iedarbību, bet kurā, no otras puses, tiek ņemts vērā šo plānu pabeigšanai nepieciešamais laiks; tātad pienācīgā termiņā no uzņēmumu vadītāju nepieciešamās informācijas iesniegšanas brīža.

- 22 Šajā lietā netiek apstrīdēts, ka jau vairākus gadus ārējie operatīvās rīcības plāni nav tikuši izstrādāti attiecībā uz visiem skartajiem uzņēmumiem.
- 23 Šajā sakarā ir jāatgādina, ka Direktīvas 96/82 11. panta 1. punkta b) apakšpunktā ir noteikti vairāki termiņi atkarībā no dažādām uzņēmumu kategorijām. Tomēr ir jākonstatē, ka gala termiņš, kurā šajā punktā norādīto uzņēmumu vadītājiem kompetentajām iestādēm bija jāiesniedz ārējo operatīvās rīcības plānu izstrādei vajadzīgā informācija, bija noteikts vai nu pirms šo uzņēmumu ekspluatācijas sākšanas, vai nu vēlākais 2002. gada 3. februārī, tas ir, trīs gadus pēc direktīvas transponēšanas termiņa izbeigšanās datuma.
- 24 Laikposms starp šo datumu un argumentētajā atzinumā paredzētā termiņa beigu datumu, tas ir, 2007. gada 23. decembri, ir acīmredzami nepienācīgs, no kā izriet, ka ārējo operatīvās rīcības plānu izstrādes attiecībā uz visiem skartajiem uzņēmumiem trūkums šajā lietā nav pamatots.
- 25 Turklāt, lai gan ir taisnība, ka atbilstoši Direktīvas 96/82 11. panta 1. punktam pienākums izstrādāt ārējos operatīvās rīcības plānus ir saistīts ar attiecīgo uzņēmumu vadītāju pienākumu kompetentajām iestādēm sniegt informāciju, kas ir vajadzīga, lai šīs iestādes šos plānus varētu izstrādāt, tad tomēr ar šo pašu normu dalībvalstīm ir noteikts pienākums nodrošināt, lai minētie uzņēmumi vajadzīgo informāciju sniegtu paredzētajos termiņos. Šādos apstākļos, kā ģenerāladvokāte ir norādījusi savu secinājumu 20. punktā, ārējo operatīvās rīcības plānu neesamību nevar attaisnot ar to, ka noteiktos gadījumos kompetentajām iestādēm vajadzīgā informācija nav tikusi sniegta.
- 26 Attiecībā uz vairāku ārējo operatīvās rīcības plānu izstrādi 2008. gadā ir pietiekami atgādināt, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru pienākuma neizpildes esamība ir jāvērtē atkarībā no situācijas dalībvalstī, kāda tā ir argumentētajā atzinumā noteiktā termiņa beigās, un ka pēc tam sekojošās izmaiņas Tiesa nevar ņemt vērā (skat. it

īpaši 2007. gada 6. decembra spriedumu lietā C-456/05 Komisija/Vācija, Krājums, I-10517. lpp., 15. punkts).

- 27 Šādos apstākļos Komisijas celtā prasība ir uzskatāma par pamatotu.
- 28 Tādējādi ir jākonstatē, ka, neizstrādājot ārējos operatīvās rīcības plānus visiem uzņēmumiem, kuriem ir piemērojams Direktīvas 96/82 9. pants, Spānijas Karaliste nav izpildījusi šīs direktīvas 11. panta 1. punkta c) apakšpunktā paredzētos pienākumus.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 29 Saskaņā ar Reglamenta 69. panta 2. punktu lietas dalībniekam, kam spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā Komisija ir prasījusi piespriest Spānijas Karalistei atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un tā kā tai spriedums ir nelabvēlīgs, jāpiespriež Spānijas Karalistei atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (trešā palāta) nospriež:

- 1) neizstrādājot ārējos operatīvās rīcības plānus visiem uzņēmumiem, kuriem ir piemērojams Padomes 1996. gada 9. decembra Direktīvas 96/82/EK par tādu smagu nelaimes gadījumu briesmu pārzināšanu, kuros iesaistītas**

bīstamas vielas, 9. pants, Spānijas Karaliste nav izpildījusi šīs direktīvas 11. panta 1. punkta c) apakšpunktā paredzētos pienākumus;

2) Spānijas Karaliste atlīdzina tiesāšanās izdevumus.

[Paraksti]